

Byla C-176/22**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2022 m. kovo 8 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Spetsializiran nakazatelen sad* (Bulgarija)**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2022 m. kovo 8 d.

Prokuratūra:*Spetsializirana prokuratura***Kaltinamieji:**

BK

ZhP

NUTARTIS

Data: 2022 m. kovo 8 d.

Miestas: Sofija

Spetsializiran nakazatelen sad (Specializuotas baudžiamasis teismas)

<...>

<...>

- 1 <...> Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nutarė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2012/13 6 straipsnio taikymo.

Dėl šios nutarties prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas susiduria su dar viena problema, t. y. ar jis turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, ar gali ją tęsti dėl kitų klausimų, nei tie, dėl kurių teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą.

Kadangi pagrindinės bylos sustabdymo klausimas teikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą reglamentuojamas Sąjungos teisės (Teisingumo Teismo

statuto 23 straipsnis), jis neabejotinai negali būti sprendžiamas be išankstinės Teisingumo Teismo, kuris vienintelis gali pateikti privalomą Europos Sąjungos teisės išaiškinimą, nuomonės.

- 2 Dėl šios priežasties būtina pateikti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą:

Prejudicinis klausimas

Ar Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinis teismas, pateikęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį, privalo sustabdyti visą pagrindinę bylą, ar pakanka sustabdyti tik tą pagrindinės bylos dalį, kuri susijusi su prejudiciniu klausimu?

Bylos aplinkybės

- 3 2021 m. vasario 26 d. *Spetsializirana prokuratura* (Specializuota prokuratūra) prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme pateikė kaltinimus BK ir ZhP. Ji kaltina abu asmenis tuo, kad šie, kaip policijos tyrėjai, susitarė daryti nusikalstamas veikas, numatytas *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas, toliau – BK) 301 straipsnio 1-3 dalyse ir 302 straipsnio 1 ir 2 dalyse), t. y. reikalauti ir imti kyšius, susijusius su jų tarnybinių pareigų atlikimu (už tarnybinių veiksmų atlikimą ar neatlikimą arba už nusikalstamos veikos padarymą vykdant tarnybines pareigas), t. y. piktnaudžiaujant tarnyba prievartauti turtą (nusikalstama veika, numatyta BK 321 straipsnio 6 dalyje). Toliau nurodoma, kad BK, kaip vykdytojas, ir ZhP, kaip bendrininkas, atliko keturias atskiras korupcines veikas prieš du įtariamuosius baudžiamojoje byloje, kurioje tyrimą atliko BK (nusikalstama veika, numatyta BK 30[2] straipsnio 1 punkte ir 2 punkto b papunktyje, siejamuose su 301 straipsnio 2 ir 1 dalimis, 26 straipsnio 1 dalimi ir 20 straipsnio 4 dalimi).
- 4 Gynyba pateikė daug prieštaravimų. Vienas iš jų, kurį pateikė BK gynyba, yra susijęs su prokuratūros atlikto keturių korupcinių veikų teisinio kvalifikavimo teisingumu.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas apklausė abu asmenis, iš kurių BK, prokuratūros turimais duomenimis, reikalavo kyšio, dėl jų ryšių su kaltinamaisiais konkretaus pobūdžio. Šioje situacijoje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad BK gynybos pateiktas prieštaravimas yra pakankamai rimtas ir gali prireikti apsvarstyti galimybę perkvalifikuoti veiką. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2016/343* 6 straipsnio 3 ir 4 dalių taikymo šiam perkvalifikavimui.

* Vertėjo pastaba: tikriausiai turima omenyje Direktyva 2012/13.

- 5 BK ir ZhP gynyba kritikuoja ir kitus kaltinamojo akto aspektus. Visų pirma jie kritikuoja BK ir ZhP sulaikymo būdą, įskaitant tai, kaip ZhP kabinete buvo rasti pažymėti pinigai (prokuroras teigia, kad BK reikalavo ir gavo šiuos pinigus iš vieno iš įtariamųjų tam, kad atliktų tarnybinį veiksma, t. y. grąžintų jam automobilį, kuris buvo areštuotas kaip nusikaltimo įrankis).

BK ir ZhP buvo sulaikyti jų tarnybinėse patalpose. Dalyje jų (būtent koridoriuose) buvo įrengtos vaizdo kameros, kuriomis užfiksuota dalis sulaikymo, taip pat daug BK ir ZhP sulaikyme dalyvavusių pareigūnų veiksmų, įskaitant vėliau ZhP kabinete rastus pažymėtus pinigus.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nusprendė apklausti BK ir ZhP sulaikyme dalyvavusius ar tuo metu ten buvusius asmenis ir peržiūrėti vaizdo įrašus; be to, jis paprašė pateikti techninės ekspertizės išvadą dėl šių įrašų.

- 6 Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindinėje byloje pateikimo metu įrodymu byloje buvo pripažinta parengta techninės ekspertizės išvada, apklausti kai kurie BK ir ZhP sulaikyme dalyvavę asmenys (dar mažiausiai trys turi būti apklausti) ir iš dalies peržiūrėti vienos kameros įrašai (likusieji, taip pat kitos kameros įrašai, dar turi būti peržiūrėti).

Nepriklausomai nuo to, dar turi būti priimti įrodymai, kurie buvo gauti specialiosiomis techninėmis priemonėmis, t. y. paslėpta vaizdo kamera ir mikrofону, kuriuos vienas iš įtariamųjų nešiojosi susitikimų su BK ir ZhP metu.

Be to, gynyba turi galimybę pateikti savo papildomus prašymus dėl įrodymų.

- 7 Atsižvelgiant į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas galėtų tęsti bylos nagrinėjimą, nepaisant prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Visų pirma jis galėtų toliau rinkti įrodymus. Šie įrodymai yra susiję su kitais klausimais nei tie, kurie yra prašymo dalykas.

Tik pasibaigus įrodymų rinkimui prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas sustabdytų bylos nagrinėjimą, kad sulauktų Teisingumo Teismo atsakymo.

Gavęs šį atsakymą, jis atnaujintų bylos nagrinėjimą, prireikus pateiktų atitinkamą nuorodą dėl teisinio perkvalifikavimo, kurio gali prireikti šiuo atveju, ir, išklauses proceso dalyvius, priimtų sprendimą dėl bylos esmės.

- 8 Vis dėlto reikia priminti, kad pateikdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą nacionalinis teismas taiko Sąjungos teisę, įskaitant Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį.

Todėl reikia išsiaiškinti, ar ši nuostata leidžia taip veikti.

Sjungos teisė

- 9 Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (OL C 326, 2012[, p. 47]), Protokolas Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (OL C 20[2], 2016,[p. 210]).

„23 straipsnis

Bylose, kurioms taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnis, valstybės narės teismas Teisingumo Teismui praneša apie sprendimą, kuriuo bylos nagrinėjimas sustabdomas, o byla perduodama Teisingumo Teismui. Po to Teismo kancleris apie tokį sprendimą praneša bylos šalims, valstybėms narėms ir Komisijai bei Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui, priėmusiam teisės aktą, kurio galiojimas ar aiškinimas yra ginčijami.“

Prejudicinio klausimo motyvai

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, akivaizdu, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimas neišvengiamai lemia nacionalinio teismo sprendimo dėl pateikto klausimo sustabdymą. Būtent todėl, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas negali pats išspręsti šio klausimo be Teisingumo Teismo išaiškinimo, jis būtinai turi atidėti savo sprendimo priėmimą, kol gaus Teisingumo Teismo atsakymą.
- 11 Kita vertus, nacionalinis teismas, nagrinėjantis sudėtingą kaltinamąjį aktą, dažnai susiduria su būtinybe imtis procesinių veiksmų, kurie susiję ir su kitais klausimais nei tas, dėl kurio kreipiamasi su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- 12 Grynai techniniu požiūriu tam tikrais atvejais nebūtų problemiška Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje numatytą sustabdymą taikyti ne visai pagrindinei bylai, o tik tai jos daliai, dėl kurios pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Todėl dėl kitų klausimų bylos nagrinėjimas galėtų būti tęsiamas.

Pagrindinėje byloje tokia techninė galimybė egzistuoja (žr. šios nutarties 6 ir 7 punktus).

Tačiau bet kuriuo atveju, prieš priimant sprendimą dėl bylos esmės, pirmiausia reikėtų sulaukti Teisingumo Teismo atsakymo į prašymą.

- 13 Tokiu būdu būtų apribotas proceso laiko praradimas, susijęs su bylos nagrinėjimo sustabdymu. Dėl to būtų laikomasi protingo bylos išnagrinėjimo termino (Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa).

Bylos išnagrinėjimas per protingą terminą yra Sąjungos teisės saugoma vertybė (Sprendimo C-8/19, ECLI:EU:C:2019:110, 32 punktas). Į ją neturėtų būti neatsižvelgiama siekiant apsaugoti kitą vertybę, t. y. kad nacionalinis teismas

teisingai taikytų Sąjungos teisę. Abi vertybės turėtų būti suderintos tarpusavyje, o ne išstumti viena kitą.

- 14 Nacionalinis teismas neturėtų susidurti su alternatyva – arba pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, dėl kurio be reikalo būtų sustabdytas visas procesas, arba susilaikyti nuo tokio prašymo pateikimo, kad išvengtų tokio sustabdymo ir galėtų priimti sprendimą per protingą terminą.

Kai kalbama apie galimybę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ši alternatyva nacionaliniam teismui gali turėti tik atgrasomąjį poveikį.

- 15 Nereikėtų pamiršti, kad kiekvieną nacionalinį teisėją skiria kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos nacionalinėms teisminėms funkcijoms vykdyti. Būtent jis turi priimti sprendimą dėl jam pateiktų klausimų, kad būtų išspręsta atitinkama byla. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimas yra tik techninė priemonė, kuria siekiama užtikrinti jo sprendimo teisėtumą pagal Sąjungos teisę. Visų pirma, prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimas nėra nei nacionalinio proceso dalykas, nei tiesioginė nacionalinio teisėjo užduotis.
- 16 Be to, tai, kaip turi būti vykdomas nacionalinis baudžiamasis procesas (įskaitant jo sustabdymo taisykles), reglamentuoja ne Sąjungos teisė. Sąjungos teisė neabejotinai reglamentuoja pagal SESV 267 straipsnį teikiamą prašymą priimti prejudicinį sprendimą; be to, pagrindinės bylos sustabdymo klausimą ji reglamentuoja tik tiek, kiek toks sustabdymas būtinas siekiant užtikrinti, kad Teisingumo Teismo sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą padėtų pasiekti tinkamą rezultatą.

Sąjungos teisės taikymas tam tikrose su baudžiamąja teise ir baudžiamuoju procesu susijusiose srityse neturėtų apimti kitų, tiesiogiai su ja nesusijusių klausimų (SESV 82 ir 83 straipsniai, siejami su 2 straipsnio 2 dalimi ir 4 straipsnio 2 dalies j punktu).

- 17 Todėl kyla klausimas, ar Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas laikantis proporcingumo principo, t. y. taip, kad pagal šį straipsnį nacionalinis procesas gali būti sustabdomas tik toje dalyje, kuri susijusi sprendimu dėl prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikto klausimo. Tam tikrais atvejais tai leistų tęsti nacionalinį procesą likusiose dalyse, o procesą sustabdyti tik atlikus atitinkamus procesinius veiksmus, siekiant sulaukti Teisingumo Teismo atsakymo.

Arba šis straipsnis gali būti aiškinamas kaip įpareigojantis nacionalinį teismą sustabdyti visą nacionalinį procesą, nenagrinėjant, ar pateiktas klausimas yra susijęs su problema, dėl kurios sprendimo priėmimas gali būti atidėtas, o tuo tarpu atliekami kiti procesiniai veiksmai, pavyzdžiui, renkami įrodymai.

- 18 Panaši problema buvo iškelta Sprendimo C-379/19 (ECLI:EU:C:2021:1034) 80 punkte. Jame buvo pakartota prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio

teismo pateikta informacija, kad pagrindinės bylos sustabdymas buvo atšauktas antrojoje instancijoje ir procesas buvo tęsiamas kitais klausimais.

Vis dėlto akivaizdu, kad Teisingumo Teismas toliau nagrinėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir iš esmės atsakė į pateiktus klausimus (155-175, 214-263 punktai). Prašymo priimtinumą buvo aptartas kitu aspektu, t. y. ne tuo, kad pagrindinė byla buvo tęsiama, o ne sustabdyta (137-141 punktai).

Šiame kontekste taip pat kyla klausimas dėl Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje numatytos pareigos sustabdyti pagrindinę bylą pobūdžio, jos taikymo apimties ir jos nevykdymo pasekmių.

- 19 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano privalantis sustabdyti visą pagrindinę bylą. Tai yra būtina atsižvelgiant į pateikto prejudicinio klausimo pobūdį. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nepaisant šio klausimo pateikimo, tęstų bylos nagrinėjimą, atlikdamas 6-7 punktuose nurodytus veiksmus, kiltų pagrįstų abejonų, kad taip jis pažeidžia Sąjungos teisę.

Be to, tokiais veiksmais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų Teisingumo Teismo atsakymą visiškai neveiksmingą, todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą taptų nepriimtinas.

Dėl šių priežasčių teismas

NUTARIA:

ATŠAUKTI paskirtus 2022 m. kovo 15 d. ir 2022 m. kovo 25 d. teismo posėdžius;

SUSTABDYTI bylos nagrinėjimą;

PATEIKTI Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl šios nutarties 2 punkte suformuluoto klausimo.

<...>